COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE

Bruxelles, 15.9.2008
COM(2008) 552 final

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU

în conformitate cu articolul 18 din Directiva 2003/48/CE a Consiliului privind impozitarea veniturilor din economii sub forma plăților de dobânzi

{SEC(2008) 2420}

RAPORT AL COMISIEI CĂTRE CONSILIU

în conformitate cu articolul 18 din Directiva 2003/48/CE a Consiliului privind impozitarea veniturilor din economii sub forma plăților de dobânzi

Introducere

Articolul 18 din Directiva 2003/48/CE a Consiliului din 3 iunie 2003 privind impozitarea veniturilor din economii sub forma plăților de dobânzi (denumită în continuare „directiva") menționează: „*Comisia prezintă Consiliului, o dată la trei ani, un raport privind funcționarea prezentei directive. Pe baza acestor rapoarte, Comisia îi propune Consiliului, dacă este cazul, modificările directivei care se dovedesc necesare în vederea asigurării mai eficiente a unei impozitări efective a veniturilor din economii, precum și în vederea eliminării denaturărilor nedorite ale concurenței.*"

Acest prim raport se bazează pe consultările purtate cu administrațiile fiscale ale statelor membre, pe datele furnizate de acestea pentru primii doi ani fiscali de aplicare și pe concluziile grupului de experți instituit de Comisie în 2007 pentru a solicita consultanță din partea sectoarelor economice vizate sau susceptibile de a fi vizate de directivă. Mai multe detalii găsiți la:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/taxation/personal_tax/savings_tax/savings_directive_review/index_en.htm

Raportul se referă la transpunerea și implementarea directivei și conține un rezumat al evaluării economice [detalii în documentul de lucru al serviciilor Comisiei SEC(2008)2420] și al avizului Comisiei cu privire la necesitatea aducerii unor modificări.

1. TRANSPUNEREA ȘI IMPLEMENTAREA DIRECTIVEI

Toate statele membre au transpus directiva și au început să implementeze normele de aplicare începând cu datele prevăzute (și anume 1 iulie 2005, iar pentru România și Bulgaria 1 ianuarie 2007). Comisia a lansat, până în acest moment, două proceduri privind încălcarea dreptului comunitar având ca obiect implementarea directivei. A fost trimisă o scrisoare de somație prin care cele două state membre vizate au fost invitate să-și prezinte observațiile. Unul dintre cele două cazuri se referă la transpunerea incompletă a articolului 4 alineatul (3), care oferă entităților care sunt agenți plătitori, conform articolului 4 alineatul (2), opțiunea a fi tratate ca un OPCVM[1], in sensul directivei. Celălalt caz se referă la neaplicarea directivei atunci când beneficiarul efectiv nu domiciliază în statul membru în cauză. Acesta din urmă consideră ca directiva nu se aplică dacă beneficiarul efectiv est scutit în statul în care domiciliază, dar Comisia nu este de acord cu această părere.

Comisia a monitorizat schimburile de informații efectuate prin intermediul unui format comun bazat pe formatul magnetic standard OCDE (*OECD Standard Magnetic Format*) și al sistemului de comunicație CCN-Mail 2. Toate schimburile de informații din 2006 și 2007 s-au desfășurat la timp și fără probleme tehnice. Totuși, mai ales în primul an, statele membre au declarat că au întâmpinat dificultăți cu privire la identificarea contribuabililor, din cauza lipsei de informații referitoare la numărul de identificare fiscală („NIF") sau la data/locul nașterii

[1] Organisme de plasament colectiv în valori mobiliare autorizate în conformitate cu Directiva 85/611/CEE.

acestora. Comisia a facilitat transmiterea unor date statistice și a găzduit reuniuni pentru a permite schimbul de experiență între administrațiile fiscale.

2. EVALUAREA ECONOMICĂ

Datele pentru statele membre sunt disponibile pentru a doua jumătate a anului 2005 și pentru 2006. Serii cronologice mai lungi care să includă perioada anterioară introducerii directivei ar fi permis o mai bună evaluare a efectelor acesteia.

2.1 Datele pentru țările participante

Colectarea și raportarea acestui tip de date este o sarcină nouă pentru multe țări, fapt ce ar putea constitui o explicație pentru lipsa datelor în principal cu privire la schimbul de informații. În plus, definițiile privind tratarea datelor nu au fost încă stabilite. Acești factori au restricționat analiza pe care o putea efectua Comisia.

După cum era de așteptat, dintre țările care participă la schimbul de informații în conformitate cu articolele 8 și 9, cele mai mari economii afișează și cele mai ridicate valori. Regatul Unit a comunicat, astfel, plăți în valoare de 9,1 miliarde euro în perioada 1 iulie 2005 - 5 aprilie 2006 (sfârșitul anului fiscal).

Cele mai mari venituri din reținerea la sursă pentru 2005 și 2006 s-au înregistrat în Elveția și Luxemburg, ponderea acestor țări reprezentând mai mult de 45% și respectiv 22% din veniturile totale. În anii fiscali 2005 și 2006, cele mai mari beneficiare de venituri din reținerea la sursă au fost Germania (192,7 milioane euro) și Italia (112,9 milioane euro). Belgia a colectat mai mult de 71 milioane euro, cea mai mare parte provenind din Luxemburg (74% din total).

2.2 Rezultate din alte surse de date

Banca pentru reglementări internaționale (BIS) colectează date cu privire la pozițiile externe ale băncilor din 40 de țări. BIS a furnizat date inaccesibile publicului cu privire la împrumuturi și depozite transfrontaliere bilaterale pentru țările raportoare (Singapore și Macao au fost singurele care au refuzat publicarea datelor bilaterale) pentru perioada 2000-2007. Țările au fost clasificate în trei categorii: cele care aplică reținerea la sursă în conformitate cu directiva și acordurile aferente, cele care aplică schimbul de informații în conformitate cu aceste dispoziții legale și țările terțe. Abstracție făcând de rupturile structurale de date, ponderea țărilor care aplică reținerea la sursă, ca procent din totalul depozitelor, a scăzut de la 35,0% la 29,3% între jumătatea lui 2003 și jumătatea lui 2005, pentru a se stabiliza după introducerea directivei. Țările care recurg la schimbul de informații au o pondere a depozitelor bancare față de cele non-bancare[2] mai mare, iar partea lor de depozite non-bancare a scăzut ușor, deși aceasta s-a întâmplat înainte de intrarea în vigoare a directivei.

Datele Eurostat analizate includ și veniturile din dobânzi agregate împărțite în funcție de beneficiari pentru 20 de state membre, pentru perioada 2000-2006. Nici în acest caz analiza nu scoate în evidență vreo schimbare semnificativă apărută în urma implementării directivei. Ponderea dobânzilor primite de gospodării în totalul dobânzilor primite de persoanele fizice și de întreprinderi a scăzut, dar aceasta se datorează în principal unei creșteri a veniturilor instituțiilor financiare. De asemenea, ponderea dobânzilor în totalul veniturilor din proprietăți primite de gospodării a scăzut în favoarea dividendelor, dar acest fenomen începuse deja în anul 2000.

---

[2] Aici „bancar” se referă la depozitele efectuate de bănci iar „non-bancar” la cele efectuate de alte entități decât băncile, cum ar fi persoanele fizice sau companiile.

În cele din urmă, datele disponibile cu privire la OPCVM-uri și la non-OPCVM-uri[3] pentru perioada 2002-2007, furnizate de *European Fund and Asset Management Association* (Asociația europeană de gestiune de fonduri și de active) arată că proporția acestora a rămas constantă, de 78% și respectiv 22%. Singura evoluție semnificativă este o descreștere graduală a OPCVM-urilor care investesc în obligațiuni de la 29% la 19,5% din total, mai ales în favoarea celor care investesc în acțiuni. Și în acest caz, fenomenul era deja prezent înainte de introducerea directivei.

3. POSIBILE AMELIORĂRI

Directiva s-a dovedit a fi eficace în limitele stabilite de domeniul său de aplicare. De asemenea, ea a avut o influență pozitivă, indirectă, a cărei măsură exactă este imposibil de stabilit, asupra respectării, de către contribuabili, a obligației de a declara veniturile din dobânzi. Cu toate acestea, procesul de reexaminare scoate în evidență faptul că actualul domeniu de aplicare al directivei nu este la înălțimea ambițiilor exprimate în concluziile unanime ale Consiliului din 26 și 27 noiembrie 2000.

De aceea, Comisia propune o serie de modificări referitoare la următoarele aspecte:

Beneficiarul efectiv;

Definiția agentului plătitor;

Tratarea instrumentelor financiare echivalente cu cele care sunt vizate explicit în domeniul de aplicare;

Unele aspecte procedurale.

Documentul de lucru al serviciilor Comisiei SEC (2008)559 „*Refining the present coverage of Council Directive 2003/48/EC on taxation of income from savings*" („Ajustarea domeniului de aplicare al Directivei 2003/48/CE a Consiliului", denumit în continuare „documentul de lucru"), împreună cu alte documente disponibile pe situl web menționat în introducere, completează analiza soluțiilor prezentate în continuare.

3.1 Beneficiarul efectiv și plățile efectuate în favoarea persoanelor și construcțiilor juridice stabilite în Uniunea europeană sau în afara acesteia

Conform obiectivului final al directivei, articolele 1 și 2 se referă numai la plata dobânzilor efectuată pentru <u>beneficiul imediat</u> al persoanelor fizice, excluzând plățile în favoarea persoanelor și construcțiilor juridice. Acest domeniul de aplicare vizat poate oferi persoanelor fizice rezidente în UE oportunități de eludare a prevederilor directivei prin intermediul unei persoane sau a unei construcții juridice interpuse.

Conform explicațiilor din secțiunea 2.1 a documentului de lucru, extinderea generalizată a domeniului de aplicare al directivei asupra <u>tuturor</u> plăților în favoarea persoanelor și construcțiilor juridice stabilite în alte state membre nu reprezintă o soluție adecvată. Realizarea obiectivului final al directivei necesită ca *atât* persoana fizică recunoscută drept beneficiar efectiv, *cât și* statul membru în care aceasta domiciliază să fie cunoscute. În plus, această extindere ar fi inutilă în cazul persoanelor fizice rezidente într-un stat membru UE care investesc prin intermediul unor persoane sau construcții juridice stabilite într-un teritoriu care nu ține de jurisdicția unui stat membru UE (teritoriu în care cota de impozitare a veniturilor din dobânzi poate fi foarte scăzută sau inexistentă).

---

[3] Organisme de plasament colectiv în valori imobiliare care **nu** sunt autorizate în conformitate cu Directiva 85/611/EEC.

O soluție mai eficientă, compatibilă cu prezentul domeniu de aplicare al directivei și cu obiectivul său final, ar fi aceea de a solicita agenților plătitori, în măsura în care aceasta nu implică pentru ei un volum de muncă disproporționat, utilizarea informațiilor de care dispun deja referitoare la adevăratul (adevărații) beneficiar(i) efectiv(i) al (ai) unei plăți efectuate în favoarea unei persoane sau a unei construcții juridice [abordare „prin transparență" (*look-through*)]. Această soluție este similară cu prevederile articolului 2 alineatul (2) referitoare la plățile efectuate în favoarea unor persoane fizice despre care se știe că nu reprezintă beneficiarul efectiv real. În acest context, măsurile de „precauție privind clientela" pe care instituțiile financiare și ceilalți profesioniști din domeniul financiar din UE sunt obligați să le aplice pentru a lupta împotriva spălării banilor[4] pot constitui indicatori utili. Aceste măsuri prevăd criterii practice care pot fi utilizate de instituțiile și profesioniștii respectivi în scopul identificării beneficiarilor individuali în numele cărora o societate sau o altă persoană sau construcție juridică realizează o tranzacție.

Ar trebui totuși notat faptul că aceste criterii **nu sunt întotdeauna relevante** pentru identificarea beneficiarului efectiv în sensul aplicării directivei. Atunci când agenții economici stabiliți în UE efectuează plata dobânzilor în favoarea altor agenți economici (entități sau construcții juridice) stabilite de asemenea în UE, și încadrându-se, astfel, în definiția „agentului plătitor", clarificarea definiției și a obligațiilor agentului plătitor (a se vedea secțiunea 3.2) pare a fi o soluție mai fiabilă și mai rezonabilă decât simpla abordare „prin transparență" bazată pe măsurile de „precauție privind clientela". Totuși, o aplicare selectivă a abordării „prin transparență" ar putea fi luată în considerare pentru plățile efectuate în favoarea unor categorii specifice de persoane și construcții juridice stabilite în teritorii vizate **din afara** UE, a căror jurisdicție nu ține de vreun stat membru, susceptibile a fi utilizate pentru evaziune fiscală de către beneficiarii efectivi rezidenți în UE. O listă a acestor jurisdicții, precum și a persoanelor și construcțiilor juridice vizate ar trebui anexată, în acest caz, directivei. Ar fi, de asemenea, necesară stabilirea unor proceduri care să vizeze adaptarea anexei în funcție de evoluția nevoilor.

În paralel cu aplicarea selectivă a abordării „prin transparență", ar fi oportună clarificarea responsabilității agenților economici din UE în cazul în care ei sunt la curent cu faptul că o plată a dobânzii efectuată în favoarea unui agent stabilit într-un teritoriu care nu intră în domeniul de aplicare al directivei (și al acordurilor conexe) este realizată în beneficiul unei persoane fizice, cunoscută de ei drept rezident al unui alt stat membru al UE și care ar putea fi considerată clientul lor. Această măsură ar putea, de asemenea, contribui la prevenirea utilizării abuzive a rețelei internaționale de instituții financiare (sucursale, filiale, holding-uri sau întreprinderi asociate) cu scopul eludării prevederilor directivei (și ale acordurilor).

3.2 Definiția agentului plătitor

Experiența de până acum ridică întrebări în legătură cu pertinența definiției agentului plătitor prevăzută la articolul 4. În timp ce conceptul larg de *„agent economic care plătește dobânzi sau atribuie plata unor dobânzi în folosul imediat al beneficiarului efectiv"* din alineatul (1) s-a dovedit a fi relativ bine înțeles și nu pare să necesite schimbări importante, cu excepția celor legate de clarificarea responsabilității acestor agenți cu privire la plățile efectuate în favoarea unor entități din afara UE (a se vedea ultimul paragraf din secțiunea 3.1), conceptul de „agent plătitor în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți" prevăzut la alineatele (2)-(5) al aceluiași articol pare să fi cauzat o confuzie mai mare. Acesta nu a generat rezultatele

[4] Directiva 2005/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 octombrie 2005 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor și finanțării terorismului

așteptate de statele membre, deși a implicat costuri pentru agenții economici din UE. Unii agenți economici, bănci în special, au solicitat abandonarea utilizării acestui concept.

În absența unor mecanisme care să se aplice plăților în favoarea structurilor intermediare din UE (cum ar fi o extensie a abordării „prin transparență", descrisă la al treilea paragraf din secțiunea 3.1) acest lucru ar putea, totuși, încuraja beneficiarii efectivi să recurgă masiv la aceste structuri pentru a eluda prevederile directivei. Cazuri recente de evaziune fiscală care implicau țări terțe care cooperau deja cu UE în domeniul impozitării economiilor, au evidențiat faptul că atunci când conceptul de „agent plătitor în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți" nu este aplicat în mod coerent, se creează posibilitatea unor abuzuri și distorsiuni. Fondurile de investiții reglementate la nivelul Uniunii Europene, ale căror venituri sunt luate în considerare în sensul directivei (articolul 6), ar putea fi forțate să facă față unei concurențe neloiale din partea altor structuri intermediare de investiții, necuprinse *de facto* în definiția principală a agentului plătitor prevăzută la articolul 4 alineatul (1), deoarece plățile efectuate de acestea din urmă, chiar și cele generate de investiții în creanțe, nu sunt considerate, din punct de vedere juridic, plăți de dobânzi.

Decât să abandoneze conceptul de „agent plătitor în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți", Comisia ar prefera clarificarea acestui concept în scopul de a garanta aplicarea sa uniformă. O alternativă în acest scop ar fi trecerea de la abordarea actuală, în care accentul este pus pe agentul economic în amonte care plătește dobânzi persoanelor în cauză, la o abordare bazată pe definirea „pozitivă" a structurilor intermediare care vor avea obligația de a acționa în calitate de „agenți plătitori în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți".

Această abordare evidențiază faptul că structurile intermediare **trebuie** să aplice prevederile directivei în măsura în care cel puțin unul dintre beneficiarii lor efectivi este o persoană fizică rezidentă în alt stat membru UE. Această aplicare ar avea loc **în momentul încasării**, de către aceste structuri, **a <u>oricărei</u> plăți de dobânzi** definite la articolul 6, de la **<u>orice</u> agent economic din amonte** deci nu numai de la cei cu sediul în alt stat membru [articolul 4 alineatul (2) ultima propoziție] sau în același stat membru [articolul 4 alineatul (4)], ci și de la cei stabiliți în afara UE. Ar fi, astfel, posibile ameliorarea eficacității directivei și mai buna garantare a concurenței echitabile între agenții economici din amonte stabiliți în UE sau în țări terțe.

Pentru evita perturbarea pieței, definirea „pozitivă" a structurilor care acționează in calitate de „agent plătitor în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți" ar trebui să se bazeze mai degrabă pe elemente de substanță decât pe forma juridica a acestor structuri. Criteriile decisive nu ar trebui sa fie natura structurii - persoană juridică sau construcție juridică - și nici faptul că are personalitate juridică sau nu. Având în vedere scopul directivei, Comisia preconizează o definiție care să includă **toate** persoanele și construcțiile juridice **care nu sunt impozitate pe veniturile <u>lor</u>, inclusiv pe veniturile care intră în domeniul de aplicare al articolului 6, în conformitate cu regulile generale privind impozitarea directă** aplicabile în statele membre în care persoana sau construcția juridică își are sediul central și în care poate fi considerată drept rezident. Numai persoanele și construcțiile juridice următoare nu vor fi incluse în definiție :

Fondurile de investiții, care intră în domeniul de aplicare al articolului 6;

Fondurile de pensii și activele aferente contractelor de asigurare de viață;

Entitățile și construcțiile juridice create în exclusivitate în scopuri caritabile.

Opțiunea formulată de articolul 4 alineatul (3) de a fi considerat fond de plasament în sensul articolului 6 s-ar menține numai pentru acele persoane și construcții juridice ale căror active sau venituri nu sunt atribuibile juridic unui beneficiar efectiv la momentul încasării plății.

Dacă nu recurg la această opțiune, acestea pot fi obligate să acționeze in calitate de „agenți plătitori în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți” și să trateze drept beneficiari efectivi persoanele fizice care au contribuit la activele lor.

O listă „pozitivă” care să conțină, pentru fiecare stat membru, categoriile de persoane și construcții juridice considerate „agenți plătitori în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți” s-ar anexa directivei și s-ar stabili proceduri pentru adaptarea acestei anexe la evoluția nevoilor. Obligațiile actuale ale agenților economici din amonte, conform articolului 4 alineatul (2) ultima propoziție [și articolului 11 alineatul (5)], s-ar menține numai pentru plata dobânzilor realizată în favoarea acelor persoane și construcții juridice din alt stat membru care, în funcție de statul lor de rezidență, sunt incluse pe lista „pozitivă”. Totuși, lista n-ar avea decât o valoare indicativă pentru statele membre în care sunt rezidente persoanele și construcțiile juridice care corespund definiției de „agent plătitor în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți”: aceste state ar trebui să ia măsurile necesare pentru a se asigura că **toate** persoanele și construcțiile juridice de acest tip își respectă obligațiile, indiferent dacă sunt incluse sau nu pe lista „pozitivă” și oricare ar fi informațiile primite efectiv de la agenții economici din amonte, din străinătate.

3.3 Venituri incluse în domeniul de aplicare

După cum este indicat în titlu și în considerente, directiva vizează în principal garantarea impozitării veniturilor din economii sub forma de dobânzi, impozabile conform unor criterii destul de omogene în toate statele membre. Prin adoptarea concluziilor Consiliului din 26 și 27 noiembrie 2000 privind conținutul fundamental al directivei, s-a recunoscut *de facto* că păstrarea definiției clasice a plății dobânzilor nu este eficientă și ar putea genera denaturări nedorite ale concurenței între investițiile directe și indirecte în creanțe. În completarea articolului 6 alineatul (1) literele (a) și (b) din directivă, în care dobânda este definită ca veniturile provenite din creanțe în conformitate cu articolul 11 din modelul de convenție fiscală a OCDE privind venitul și capitalul, s-a stabilit, prin urmare, extinderea definiției la veniturile din dobânzi obținute prin intermediul unor instrumente de investiții [articolul 6 alineatul 1 literele (c) și (d)].

La momentul la care directiva a intrat în vigoare în 2005, a fost evident că aveau să fie necesare ajustări ulterioare ale definiției pentru luarea în calcul a evoluției produselor de economisire și a comportamentului investitorilor. Sistemele fiscale naționale au evoluat la rândul lor și asimilează veniturile provenite din unele instrumente financiare inovatoare cu dobânzile din creanțe.

Decizia inițială de a exclude toate produsele financiare inovatoare din domeniul de aplicare al directivei (concluziile Consiliului ECOFIN din mai 1999 și noiembrie 2000) a fost însoțită de o declarație specială care solicita reexaminarea acestui subiect cu ocazia primei revizuiri a directivei. Este necesară determinarea cu claritate a instrumentelor financiare care trebuie incluse în domeniul de aplicare al directivei, precum și găsirea unor soluții simple și coerente. Scopul ar fi găsirea unei definiții care să se aplice tuturor titlurilor care sunt echivalente cu creanțele, pentru a se asigura eficacitatea directivei într-un mediu schimbător și pentru a se evita distorsiunile pieței.

Anexarea la directivă a unei liste cu tipurile de instrumente financiare vizate nu pare o metodă practică. Ar trebui introduse, mai degrabă, la articolul 6 alineatul (1), criterii care să permită agenților plătitori identificarea instrumentelor vizate de directivă. Deoarece deseori agenții plătitori nu cunosc caracteristicile tehnice ale instrumentelor, cum ar fi compoziția lor sau legătura dintre performanța lor și veniturile din creanțe, criteriile practice pentru extinderea domeniul de aplicare al directivei la acele titluri echivalente cu creanțele ar trebui să se refere mai degrabă la modul în care investitorii apreciază titlurile respective. S-ar putea considera pe

bună dreptate că un investitor particular apreciază ca fiind echivalente cu creanțele acele titluri al căror risc, pe de o parte, este cunoscut mulțumită fișei detaliate a produsului sau informațiilor obligatorii pe care agentul plătitor este obligat să i le furnizeze, și, pe de altă parte, nu este mai ridicat decât cel al unei creanțe. Aceste criterii ar implica includerea în domeniul de aplicare al directivei a oricărui venit din titluri care asigură protecția totală sau cvasi-totală a capitalului, precum și un randament definit ex-ante. Trebuie subliniat faptul că aceste titluri, care sunt în principiu echivalente cu creanțele din punctul de vedere al investitorului, nu trebuie să fie neapărat constituite din creanțe, ele putând fi bazate, de exemplu, pe câștiguri din acțiuni.

În paralel cu reexaminarea tratamentului produselor financiare inovatoare, ar putea fi luate în considerare și alte ajustări ale definiției actuale a plății dobânzilor și anume cu privire la fondurile de investiții, cunoscute sub termenul tehnic de organisme de plasament colectiv [articolul 6 alineatul (1) literele (c) și (d) din directivă].

În ceea ce privește organismele de plasament colectiv stabilite în UE, domeniul de aplicare al articolului 6 al directivei prevede în prezent, în mod explicit, numai veniturile obținute din fondurile OPCVM (conform notei de subsol 1). Alte scheme de plasament colectiv autorizate de legislațiile naționale ale statelor membre și cunoscute în UE sub denumirea de non-OPCVM-uri („*non-ucis*”) nu intră în totalitate în domeniul de aplicare al directivei. Acele non-OPCVM-uri cu personalitate juridică (fonduri constituite sub formă de societăți) și non-OPCVM-urile care nu au personalitate juridică (care nu sunt constituite sub formă de societate sau fonduri constituite pe bază de contract civil și trusturi, etc.) sunt tratate în mod diferit. Primele nu sunt supuse obligațiilor prevăzute de directivă, în timp ce non-OPCVM-urile care nu sunt constituite sub forma unor societăți sunt supuse obligațiilor în calitate de „agenți plătitori în momentul plății sau al atribuirii acestei plăți” [articolul 4 alineatul (2)]. Rezultă astfel o asimetrie între modul în care sunt tratate, pe de o parte, OPCVM-urile și non-OPCVM-urile care nu sunt constituite sub forma unor societăți și, pe de altă parte, non-OPCVM-urile constituite sub forma unor societăți. Această disparitate a regimului fiscal între diferitele categorii de fonduri de investiții din UE nu este în interesul pieței interne și nici nu figurează în concluziile Consiliului ECOFIN din noiembrie 2000, care definește conținutul fundamental al directivei. Această situație ar putea justifica o modificare a articolului 6 alineatul (1) literele (c) și (d) din directivă, pentru a înlocui trimiterea la Directiva 85/611/CEE cu o referință la înregistrarea organismului în fiecare stat membru. Totuși, este necesară identificarea și definirea cu mare atenție a ansamblului schemelor de plasament colectiv care ar putea fi incluse în domeniul de aplicare al directivei, iar consecințele practice ale unei astfel de includeri trebuie examinate.

În ceea ce privește fondurile stabilite în afara UE, nu este tocmai clar, în prezent, dacă termenul „organisme de plasament colectiv cu sediul în afara teritoriului” include toate fondurile de investiții indiferent de reglementările aplicabile și modul în care acestea sunt propuse investitorilor. O soluție adecvată ar fi ameliorarea acestei definiții în conformitate cu criterii care ar putea fi acceptate și de țările din afara UE și care ar asigura luarea corectă în calcul a veniturilor din dobânzile aferente acestor instrumente financiare, indiferent de localizarea lor geografică. Definiția OECD pentru „fondul sau schema de plasament colectiv” pare a fi o bună bază pentru o eventuală modificare a articolului 6, deoarece include toate instrumentele de plasament colectiv indiferent de forma juridică și este simplă dar suficient de vastă pentru a reduce la minim riscul de eludare.

Unele state membre au solicitat o extindere mai radicală a domeniul de aplicare al directivei și anume la toate tipurile de venituri din investiții, dar această poziție nu este, în acest moment, larg împărtășită. Pentru motivele expuse în documentul de lucru, directiva ar putea să nu

reprezinte cadrul ideal pentru ameliorarea cooperării între autoritățile fiscale cu privire la plata de dividende și la plusvaloarea din instrumente de investiții speculative care nu oferă o protecție substanțială a capitalului. Soluțiile bazate în mod exclusiv pe schimbul de informații par, de asemenea, mai adecvate pentru garantarea evitării dublei impuneri și a eludării impozitelor în cazul contractelor de asigurare de viață și al pensiilor. Totuși, până când astfel de soluții fondate excluziv pe schimbul de informații vor fi operaționale între toate statele membre, ar fi utilă luarea în considerare a unor prevederi tranzitorii care să extindă domeniul de aplicare al directivei cel puțin la beneficiile din contractele de asigurare de viață care nu prevăd o acoperire a riscurilor biometrice, a căror performanță este legată numai de veniturile din creanțe sau de venituri echivalente care intră în domeniul de aplicare al articolului 6 și care au caracteristici (de exemplu lichiditatea) care le permit să fie comercializate ca produse de substituție pentru organismele de plasament colectiv.

3.4. Alte ajustări

Există, de asemenea, și alte aspecte procedurale ale directivei, a căror modificare ar fi recomandată în lumina experienței dobândite, pentru asigurarea eficacității . Acestea privesc:

- identificarea beneficiarilor efectivi (articolul 3);
- unele aspecte procedurale ale definiției plății de dobânzi (articolul 6);
- comunicarea informațiilor de către agentul plătitor (articolul 8);
- excepțiile de la sistemul reținerii la sursă (articolul 13), și
- unele completări la articolul 18 (reexaminare) referitoare la statistici furnizate de statele membre.

În ceea ce privește articolul 3, sunt indicate trei ameliorări. Prima dintre ele consistă în garantarea unei actualizări regulate a informațiilor referitoare la adresele permanente ale beneficiarilor efectivi, utilizate pentru stabilirea rezidențelor acestora în sensul prezentei directive, prin solicitarea adresată agenților plătitori de a menționa „cele mai bune informații de care dispun la data plății”. Acestea ar include informații necesare pentru combaterea spălării banilor sau alte dovezi asupra cărora statele membre urmează să se înțeleagă prin proceduri de consultare. A doua modificare este că agentul plătitor ar putea fi obligat să înlocuiască abordarea minimală bazată pe „adresa permanentă” cu una bazată pe dovada oficială a domiciliului fiscal într-o țară anume atunci când această dovadă a fost furnizată în mod voluntar de beneficiarul efectiv agentului plătitor, fie în sensul prezentei directive fie în alte scopuri. O a treia ameliorare ar putea fi constituită de precizarea detaliată a condițiilor în care agenții plătitori le cer beneficiarilor efectivi NIF-ul, prin anexarea la directivă a unei liste a statelor membre care atribuie NIF-uri persoanelor fizice rezidente, precum și a documentelor oficiale pe care este menționat NIF-ul (precum și formatul NIF-ului pentru prevenirea erorilor).

Un aspect procedural al articolului 6, care merită examinat, este modul de creare a condițiilor care permit o mai bună aplicare a *regulii țării de origine*. Acesta este un element necesar pentru a se putea permite agenților plătitori aplicarea directivei la veniturile care provin de la organisme de plasament colectiv situate în alte țări. Toate prevederile adoptate de un stat membru cu privire la organismele sale de plasament colectiv ar trebui să fie respectate și de celelalte state membre. Ar putea fi stabilite o serie de criterii acceptabile în vederea evaluării activelor organismelor pentru a se asigura o coerență sporită. O listă acceptată a furnizorilor fiabili de date ar putea fi anexată directivei, împreună cu o procedură pentru actualizarea sa. Acești furnizori de date ar trebui să fie, în special, capabili să asigure fiabilitatea datelor pentru organismele situate în afara UE.

Pentru articolul 8 sunt recomandabile două ameliorări . În primul rând, pentru soluționarea incertitudinilor cu privire la tratarea conturilor comune și la proprietatea efectivă partajată, li

s-ar putea cere agenților plătitori să furnizeze o serie de informații suplimentare cu privire la caracteristicile plății (dacă suma comunicată este suma totală, partea reală care îi revine beneficiarului efectiv sau o parte egală). În al doilea rând, este indicată depășirea limitelor actuale ale articolului 8 alineatul (2) care nu obligă statele membre să facă o distincție între sume care reprezintă partea dobânzilor dintr-o plată și cele care corespund întregii sume rezultate dintr-o vânzare, răscumpărare sau rambursare de creanțe sau părți într-un OPCVM. Lipsa detaliilor compromite utilitatea informațiilor schimbate și sporește obligațiile administrative pentru statele în care domiciliază beneficiarii efectivi, într-un mod disproporționat în raport cu obligațiile pe care le-ar genera furnizarea acestor detalii pentru agenții plătitori și statele în care rezidă aceștia. Această situație generează, de asemenea, complicații cu privire la măsurarea eficacității directivei.

În ceea ce privește articolul 13, Comisia sugerează Consiliului să examineze dacă este posibilă suprimarea procedurii referitoare la excepțiile de la sistemul reținerii la sursă pe baza unui certificat transmis de beneficiarul efectiv. Această procedură oferă mai puține detalii pentru statele în care sunt domiciliați beneficiarii efectivi și este mai puțin practică pentru aceștia din urmă decât procedura alternativă care constă în divulgarea și schimbul voluntar de informații. Sarcina suplimentară impusă administrațiilor fiscale ale statului agentului plătitor de aplicarea obligatorie a acestei din urmă proceduri pare justificată. În plus, aplicarea procedurii bazate pe certificat poate genera probleme de compatibilitate cu libera circulație a capitalurilor, de exemplu din cauza dificultăților care pot fi create unui cetățean al UE cu domiciliul fiscal în afara UE la evitarea reținerii la sursă pentru care nu poate obține un credit sau o rambursare.

În ultimul rând, articolul 18 ar putea fi completat cu o obligație a statelor membre de a-și pune la dispoziție reciproc, precum și Comisiei, în timp util, statistici cheie, cu scopul de a permite o evaluare amănunțită a eficacității directivei. În acest scop, ar putea fi prevăzute o serie de cerințe suplimentare, dar proporționate, care să impună agenților plătitori furnizarea de informații suplimentare pentru autoritățile fiscale (de exemplu, numărul de beneficiari efectivi care fac obiectul reținerii la sursă conform directivei).